

PARLAMENT EUROPEJSKI

2004

2009

Session document

A6-0479/2008

5.12.2008

SPRAWOZDANIE

w sprawie stanu praw podstawowych w Unii Europejskiej w latach 2004 -
2008

(2007/2145(INI))

Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

Sprawozdawca: Giusto Catania

PR_INI

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
OPINIA KOMISJI KULTURY I EDUKACJI.....	32
WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI	35

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie stanu praw podstawowych w Unii Europejskiej w latach 2004 - 2008 (2007/2145(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej (Kartę) z dnia 7 grudnia 2000 r., przyjętą w dniu 12 grudnia 2007 r.,
- uwzględniając cele polegające na uczynieniu Unii obszarem wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz wdrożeniu zasad wolności demokracji, przestrzeganiu praw podstawowych i państwa prawa, o których mowa w art. 6 i 7 Traktatu o Unii Europejskiej (UE),
- uwzględniając innowacje, na które rządy państw członkowskich wyraziły zgodę w dniu 13 grudnia 2007 r. podpisując Traktat lizboński i wśród których w pierwszym rzędzie figuruje nadanie Kartie prawnie wiążącego charakteru i zobowiązanie do przystąpienia do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (europejskiej konwencji praw człowieka),
- - uwzględniając dyrektywę Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzającą w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne¹ oraz dyrektywę Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiającą ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy², a także Konwencję ramową Rady Europy o ochronie mniejszości narodowych,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 168/2007 z dnia 15 lutego 2007 r. ustanawiające Agencję Praw Podstawowych Unii Europejskiej³ (zwaną dalej Agencją),
- uwzględniając sprawozdania Agencji, Europejskiego Centrum Monitoringu Rasizmu i Ksenofobii oraz sprawozdania zainteresowanych organizacji pozarządowych (NGO),
- uwzględniając orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich (ETS) oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka,
- uwzględniając roczne sprawozdania w sprawie sytuacji w zakresie praw podstawowych w Unii Europejskiej, sporządzone przez grupę niezależnych ekspertów Unii Europejskiej,
- uwzględniając sprawozdania organów Rady Europy, a w szczególności sprawozdania w sprawie sytuacji praw człowiek Zgromadzenia Parlamentarnego oraz Komisarza Praw Człowieka,
- uwzględniając sprawozdania z wizyt w ośrodkach zatrzymania dla nielegalnych imigrantów,

---

¹ Dz.U. L 180 z 19.7.2000, s. 22.

² Dz.U. L 303 z 2.12.2000, s. 16.

³ Dz.U. L 53 z 22.2.2007, s. 1.

- uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego w zakresie praw podstawowych i praw człowieka,
  - uwzględniając szereg posiedzeń publicznych i wymian poglądów zorganizowanych w ramach przygotowań do niniejszej rezolucji przez Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, a w szczególności w dniu 8 października 2007 r. z sędziami trybunałów konstytucyjnych i sądów najwyższych, w dniu 19 maja 2008 r. z Komisarzem Praw Człowieka Rady Europy oraz w dniu 6 października 2008 r. z przedstawicielami organizacji pozarządowych,
  - uwzględniając art. 45 Regulaminu,
  - uwzględniając sprawozdanie Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych oraz opinię Komisji Prawnej (A6-0479/2008),
- A. mając na uwadze, że art. 6 traktatu UE ustanawia, że Unia Europejska opiera się na wartościach i poszanowaniu praw podstawowych zagwarantowanych przez europejską Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności oraz wartości wynikających z tradycji konstytucyjnych wspólnych dla państw członkowskich,
  - B. mając na uwadze, że Parlament jako bezpośrednio wybrany przedstawiciel obywateli Unii jest gwarantem ich praw, uważa, że ponosi wybitną odpowiedzialność za wdrożenie tych zasad, w szczególności z uwagi na fakt, że przy obecnym stanie traktatów prawo do indywidualnego złożenia skargi przed wspólnotowymi organami sądowymi pozostaje bardzo ograniczone,
  - C. mając na uwadze, że ustanowienie procedury kontroli zgodności wniosków legislacyjnych z Kartą jest jedną z niezbędnych konsekwencji wynikających z jej przyjęcia w dniu 7 grudnia 2000 r., co Komisja uznała przyjmując w 2001 r. przepisy w tej dziedzinie i o czym przypomniał Parlament przyjmując rezolucję z dnia 15 marca 2007 r. w sprawie przestrzegania Karty we wnioskach legislacyjnych Komisji: metodologia ścisłej i systematycznej kontroli,
  - D. mając na uwadze, że Traktat lizboński poddany ratyfikacji wyraźnie odwołuje się do Karty i nadaje jej taką samą wartość prawną, jaką posiadają traktaty,
  - E. mając na uwadze, że w przypadku włączenia Karty do prawa pierwotnego Unii określone w niej prawa nabyłyby wiążącej mocy poprzez wdrożenie za pomocą prawa wtórnego,
  - F. mając na uwadze, że Karta, niezależnie od statusu prawnego, stała się z biegiem lat źródłem inspiracji dla orzecznictwa europejskich organów sądowniczych, takich jak Sąd Pierwszej Instancji i ETS, Europejski Trybunał Praw Człowieka oraz wiele trybunałów konstytucyjnych,
  - G. mając na uwadze, że prawdziwa „kultura praw podstawowych” w Unii wymaga rozwinięcia globalnego systemu kontroli nad tymi prawami, obejmującego Radę i decyzje podejmowane w ramach współpracy międzyrządowej, ponieważ ochrona praw podstawowych nie polega tylko na formalnym przestrzeganiu przepisów, lecz również na ich aktywnym promowaniu oraz na interweniowaniu w przypadku ich łamania lub podejmowania niezadowolających środków przez państwa członkowskie,

Wprowadzenie

1. uważa, że skuteczna ochrona praw podstawowych i ich promowanie jest podstawą demokracji w Europie i warunkiem o zasadniczym znaczeniu dla konsolidacji europejskiego obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości;
2. stwierdza, że ochrona praw podstawowych wiąże się z działaniami na wielu szczeblach (międzynarodowym, europejskim, krajowym, regionalnym i lokalnym) i podkreśla rolę, jaką mogą odegrać instytucje regionalne i lokalne w konkretnym wdrażaniu i promocji tego rodzaju praw;
3. ubolewa nad faktem, że państwa członkowskie nadal uchylają się od kontroli na szczeblu UE ich własnej polityki i praktyki w zakresie praw człowieka, i próbują ograniczyć ochronę tych praw do ram czysto wewnętrznych, co przynosi szkodę aktywnej roli obrońcy praw człowieka, jaką odgrywa Unia Europejska na świecie i prowadzi do zachwiania wiarygodności zewnętrznej polityki UE w zakresie obrony praw podstawowych;
4. przypomina, że zgodnie z art. 6 ust. 2 traktatu UE, celem ETS jest czuwanie nad przestrzeganiem praw podstawowych, ponieważ wynikają one z tradycji konstytucyjnych wspólnych dla państw członkowskich oraz europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, a także innych aktów prawa międzynarodowego;
5. podkreśla, że art. 7 traktatu UE przewiduje procedurę europejską gwarantującą, że w UE nie będzie miało miejsca systematyczne i poważne naruszanie praw człowieka; procedura ta nie została jednak nigdy zastosowana, pomimo faktu, że w państwach członkowskich UE mają miejsce przypadki naruszenia, czego dowodzą wyroki Europejskiego Trybunału Praw Człowieka; zwraca się do instytucji UE z wnioskiem o stworzenie mechanizmu nadzoru oraz o ustalenie zbioru obiektywnych kryteriów wdrażania art. 7 traktatu UE;
6. podkreśla, że wspólne dla państw członkowskich tradycje konstytucyjne mogą być wykorzystywane jako źródło inspiracji przez ETS przy opracowywaniu orzecznictwa w zakresie praw podstawowych, że Karta praw podstawowych Unii Europejskiej stanowi wspólny trzon praw głównych oraz że państwa członkowskie nie mogą wykorzystywać argumentu, że Karta zapewniłaby niższy poziom ochrony niektórych praw niż zabezpieczenia, jakie daje ich własna konstytucja, jako pretekstu do złagodzenia tych zabezpieczeń;
7. wyraża zadowolenie z art. 53 Karty, który umożliwi ETS rozwój orzecznictwa w zakresie praw podstawowych, nadając im podstawę prawną, co ma zasadnicze znaczenie w perspektywie rozwoju prawa UE;
8. podkreśla, że sądownictwo w państwach członkowskich odgrywa kluczową rolę w procesie stosowania praw człowieka; nalega na państwa, aby wprowadziły w życie system stałych szkoleń dla sędziów krajowych w zakresie systemów ochrony praw podstawowych;

Zalecenia ogólne

9. uważa, że realizacja praw podstawowych powinno być celem wszystkich europejskich strategii politycznych; uważa, że w tym celu instytucje Unii Europejskiej powinny je aktywnie promować i chronić, a także uwzględniać je w pełni przy opracowywaniu i przyjmowaniu przepisów prawnych;
10. wyraża zadowolenie z utworzenia Agencji, która stanowi pierwszy krok do uznania wniosków Parlamentu Europejskiego o ustanowienie zintegrowanych ram prawnych i instytucyjnych, aby skutecznie stosować Kartę i zapewnić zgodność z systemem ustanowionym przez europejską Konwencję o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności; przypomina jednak, że całościowy raport roczny w sprawie praw człowieka sporządzony przez Sieć Niezależnych Ekspertów Unii Europejskiej ds. Praw Podstawowych, opublikowany w 2005 r., rozpatrzył stosowanie wszystkich praw uznanych przez Kartę w każdym państwie członkowskim i w związku z tym wyraża zaniepokojenie faktem, że ograniczony mandat Agencji i rozwiązanie sieci może wykluczyć z zakresu systematycznych badań cały szereg ważnych dziedzin polityki w zakresie praw człowieka w Europie;
11. podkreśla, w odniesieniu do ograniczonego mandatu Agencji, że nie można sztucznie dzielić kwestii dotyczących praw człowieka na zakres pierwszego, drugiego lub trzeciego filaru, zgodnie z wyborem państw członkowskich dotyczącym określenia zakresów kompetencji Unii Europejskiej, ponieważ stanowią one niepodzielną całość i są współzależne; uważa, że konieczne jest, aby Komisja i Rada, we współpracy z Agencją, wyrobiły sobie najpierw ogólną wizję problemów w zakresie praw człowieka w państwach członkowskich, wykraczając poza ściśle europejskie ramy i nie ograniczając się do bieżących tematów Unii Europejskiej, ani do specyficznych aktów prawnych czy instrumentów politycznych, wskazując powracające i bieżące problemy w zakresie praw człowieka w państwach członkowskich i uwzględniając wszystkie mechanizmy istniejące na płaszczyźnie międzynarodowej i europejskiej;
12. zwraca się do Komisji i Rady o wykorzystywanie informacji dostępnych dzięki monitorowaniu prowadzonemu w Unii Europejskiej przez Agencję, Radę Europy, organy kontroli Narodów Zjednoczonych, krajowe instytuty praw człowieka i organizacje pozarządowe oraz o przełożenie ich na działania naprawcze lub na zapobiegawcze ramy prawne;
13. zastrzega sobie monitorowanie prac Agencji w Unii Europejskiej oraz rozpatrywanie kwestii praw człowieka niepodlegających uprawnieniom Agencji i zwraca się do Komisji o dokonanie tego samego, zgodnie z jej rolą strażniczki traktatów;
14. zwraca uwagę na fakt, że aktywna polityka w zakresie praw nie może ograniczać się do przypadków najbardziej widocznych dla opinii publicznej oraz że poważne przypadki pogwałcenia praw mają miejsce na marginesie krytycznej kontroli opinii publicznej, tj. w zakładach zamkniętych dla nieletnich, osób starszych i chorych lub w więzieniach; podkreśla, że państwa członkowskie i Unia Europejska powinny zapewnić monitorowanie przez osoby wykwalifikowane warunków życia w tego rodzaju instytucjach zarówno od strony przepisów, jak i praktyk;

15. zwraca się do Rady o włączenie do przyszłych rocznych sprawozdań w sprawie praw człowieka na świecie zarówno analizy sytuacji na świecie, jak i w każdym państwie członkowskim; uważa, że taka dwutorowa analiza uwydatniłaby takie same zaangażowanie Unii na rzecz ochrony praw człowieka zarówno w obrębie swoich granic, jak i poza nimi, tak, aby uniknąć różnych podejść (podwójnych standardów) w zależności od przypadków;
16. zwraca się do państw członkowskich o podjęcie środków w celu nadania krajowym instytutom praw człowieka, ustanowionym w ramach „zasad paryskich” Narodów Zjednoczonych, statusu niezależnego wobec władzy wykonawczej oraz przyznania im wystarczających środków finansowych, w szczególności mając na uwadze fakt, że jedną z funkcji tych organów jest dokonywanie przeglądu polityki w zakresie praw człowieka w celu zapobiegania uchybieniom oraz proponowania ulepszeń, pamiętając przy tym, że skuteczność mierzy się przede wszystkim zapobieganiem, a nie tylko rozwiązywaniem problemów; nalega, aby te państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, powołały ww. krajowe instytuty praw człowieka;
17. nalega, aby Rada przekształciła grupę roboczą ad hoc ds. praw podstawowych i obywatelstwa w stałą grupę roboczą prowadzącą prace równoległe z Grupą Roboczą ds. Praw Człowieka (COHOM), i nalega, aby Komisja powierzyła jednemu komisarzowi teki praw człowieka i wolności podstawowych;
18. przypomina zasadnicze znaczenie, jakie z politycznego punktu widzenia ma włączenie pojęcia promowania praw podstawowych do celów, jakie należy osiągnąć przy upraszczaniu i reorganizacji wspólnotowego dorobku prawnego; zwraca się o załączanie ocen wpływu na przestrzeganie praw podstawowych do każdej nowej strategii politycznej, wniosku legislacyjnego i programu, oraz o to, aby ocena ta stanowiła integralną część uzasadnienia wniosku oraz ma nadzieję, że państwa członkowskie również opracują analogiczne instrumenty wpływu na kolejnym etapie procesu transpozycji prawa wspólnotowego na gruncie krajowym;
19. zwraca się do prezydencji Rady o zorganizowanie forum organizacji pozarządowych zajmujących się prawami człowieka, tak, aby społeczeństwo obywatelskie i instytucje europejskie mogły prowadzić dogłębne dyskusje na tematy praw człowieka w państwach członkowskich; podkreśla, że forum to powinno być otwarte na możliwie jak najszersze uczestnictwo;

Współpraca z Radą Europy oraz innymi instytucjami i organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się ochroną praw podstawowych

20. wyraża zadowolenie z perspektywy przystąpienia Unii do europejskiej Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, nawet jeżeli przystąpienie to nie przyniesie zasadniczych zmian, ponieważ kiedy przed Trybunałem Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich przywoływane są kwestie praw i wolności zapisanych w tej konwencji, jest ona traktowana (już) jako część porządku prawnego Unii⁴;

---

⁴ Rada Unii Europejskiej - Unia Europejska: „Jedna ambicja dla kontynentu europejskiego”, sprawozdanie Jean’a-Claude’a Junckera z dnia 11 kwietnia 2006 r, s. 4

21. przypomina istotną rolę instytucji i mechanizmów kontroli Rady Europy w zakresie praw człowieka oraz jej różnych konwencji; usilnie nalega, aby państwa członkowskie, instytucje UE i Agencja oparły się na tym doświadczeniu i uwzględniły te mechanizmy w celu włączenia ich do sieciowych procedur pracy oraz aby wykorzystywały standardy opracowane przez Radę Europy, a także inne namacalne wyniki jej prac; zachęca do wykorzystania całego potencjału Protokołu ustaleń między Radą Europy a Unią Europejską;
22. wzywa do nasilenia współpracy między poszczególnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się ochroną praw podstawowych, zarówno na szczeblu europejskim, jak i międzynarodowym;
23. ponownie podkreśla, że dla wiarygodności Unii Europejskiej na świecie ważne jest, aby nie stosowała ona „podwójnych standardów” w polityce zagranicznej i wewnętrznej;
24. uważa, że nawet jeżeli Unia Europejska jako taka nie jest stroną konwencji lub innych międzynarodowych aktów prawnych w zakresie ochrony praw podstawowych, do których przystąpiły wszystkie państwa członkowskie, to zobowiązuje to Unię do przestrzegania tych przepisów i, w stosownym przypadku, zaleceń kierowanych przez utworzone przez nie organy, jeżeli prawo Unii nie gwarantuje równorzędnej lub wyższej ochrony; pragnie, aby ETS przyjął takie podejście w swoim orzecznictwie;
25. zaleca Unii Europejskiej zawarcie porozumień o współpracy z instytucjami i organizacjami międzynarodowymi zajmującymi się ochroną praw podstawowych, a w szczególności z Biurem Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka oraz innymi organami tej organizacji odgrywającymi rolę w tej dziedzinie, oraz z Biurem Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka i Wysoki Komisarz OBWE ds. Mniejszości Narodowych;

Prawa człowieka, wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość

26. podkreśla potrzebę ocenienia i pełnego przestrzegania praw podstawowych i wolności indywidualnych w miarę rozszerzania się uprawnień Unii; uważa w związku z tym, że oba cele przestrzegania praw podstawowych i zapewnienia zbiorowego bezpieczeństwa są nie tylko ze sobą zgodne, ale także współzależne oraz że odpowiednia polityka może uniknąć represyjnego podejścia zagrażającego wolnościom indywidualnym;
27. jest przekonany, że utworzenie europejskiej przestrzeni sądowej w oparciu o zasadę wzajemnej uznawalności musi opierać się na równoważnych zabezpieczeniach proceduralnych w całej UE oraz na poszanowaniu praw podstawowych, co podkreśla art. 6 traktatu UE; wzywa do szybkiego przyjęcia właściwego środka legislacyjnego dotyczącego praw jednostki w postępowaniach karnych; wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania, że europejski nakaz aresztowania oraz inne środki dotyczące wzajemnego uznawania są stosowane zgodnie ze standardami UE odnoszącymi się do praw człowieka, tak aby niestosowanie się do tych standardów mogło być powodem niewykonania;
28. usilnie przypomina, że każda zatrzymana osoba ma prawo do korzystania ze wszystkich gwarancji sprawiedliwego procesu oraz, jeżeli zajdzie taka potrzeba, z pomocy

przedstawicielstwa dyplomatycznego kraju, którego jest obywatelem i usług niezależnego tłumacza ustnego;

29. wyraża zaniepokojenie wysoką liczbą przypadków naruszania postanowień europejskiej konwencji praw człowieka z udziałem państw członkowskich UE oraz domaga się od nich wykonania odnośnych wyroków i naprawienia niedociągnięć strukturalnych, a także połączenia kresu systematycznym naruszeniom praw człowieka poprzez przeprowadzenie niezbędnych reform;
30. wyraża zaniepokojenie faktem, że międzynarodowa współpraca w ramach zwalczania terroryzmu wielokrotnie doprowadziła do zmniejszenia poziomu ochrony praw człowieka i podstawowych wolności, zwłaszcza podstawowego prawa do prywatności, ochrona danych osobowych i niedyskryminacji oraz uważa, że UE powinna działać z większą stanowczością na szczeblu międzynarodowym, aby promować prawdziwą strategię opartą na pełnym przestrzeganiu międzynarodowych standardów i zobowiązań w zakresie praw człowieka i ochrony danych osobowych oraz życia prywatnego zgodnie z art. 7 i 8 Karty; domaga się zatem, aby Rada przyjęła projekt decyzji ramowej w sprawie ochrony danych osobowych przetwarzanych w ramach współpracy policyjnej i sądowej w sprawach karnych zgodnie z zaleceniami Parlamentu dotyczącymi wyższych standardów; uważa, że strategia taka powinna uwzględniać potrzebę skutecznej kontroli sądowej nad służbami wywiadowczymi, aby uniknąć wykorzystywania informacji uzyskanych za pomocą tortur, złego traktowania lub w innych warunkach niezgodnych z międzynarodowymi zasadami w zakresie praw człowieka jako środków dowodowych w ramach postępowań sądowych, w tym w fazie dochodzeń i śledztw;
31. zdecydowanie wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do wdrożenia zaleceń zawartych w rezolucji z dnia 14 lutego 2007 r. w sprawie zbadania sprawy rzekomego wykorzystania krajów europejskich przez CIA (Central Intelligence Agency - amerykańska Centralna Agencja Wywiadowcza) do transportu i nielegalnego przetrzymywania więźniów¹; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje oświadczenie amerykańskiego prezydenta-elekta w sprawie zamknięcia więzienia w Zatoce Guantanamo i postawienia więźniów przed sądem; wzywa państwa członkowskie do zadeklarowania swojej woli wspólnego znalezienia rozwiązania sytuacji pozostałych więźniów;
32. ubolewa nad niepodporządkowaniem się przez UE oraz brakiem wdrożenia z jej strony wyroku Sądu Pierwszej Instancji Wspólnot Europejskich z dnia 12 grudnia 2006 r. oraz decyzji brytyjskiego Trybunału Apelacyjnego w sprawie Organizacji Mudżahedinów Ludowych Iranu z 7 maja 2008 r

---

¹ Dz.U. C 287 E z 29.11.2007, s. 309.

Dyskryminacja

Uwagi ogólne

33. podkreśla różnicę między ochroną mniejszości a polityką antydyskryminacyjną; uważa, że równe szanse są podstawowym prawem wszystkich osób, a nie przywilejem i nie tylko obywateli jednego państwa członkowskiego; uważa w związku z tym, że należy zwalczać wszystkie formy dyskryminacji z taką samą siłą;
34. zwraca się do państw członkowskich i Komisji o pełne zastosowanie się do zaleceń Agencji zawartych w rozdziale 7 pierwszego sprawozdania rocznego⁵;
35. z niepokojem zauważa niezadowalającą sytuację dotyczącą wdrożenia polityki antydyskryminacyjnej i popiera w tym zakresie ocenę zawartą w sprawozdaniu rocznym Agencji za rok 2008; nalega, aby państwa członkowskie, które do chwili obecnej jeszcze tego nie uczyniły, urzeczywistniły tę politykę, a w szczególności dyrektywę 2000/43/WE oraz dyrektywę 2000/78/WE i przypomina, że dyrektywy te ustanawiają minimalne standardy, w związku z czym powinny być podstawą dla budowy wszechstronnej polityki antydyskryminacyjnej;
36. zwraca się do państw członkowskich, które jeszcze tego nie uczyniły, o ratyfikację protokołu nr 12⁶ to do europejskiej konwencji praw człowieka, ponieważ ustanawia on ogólny zakaz wszelkiej dyskryminacji i gwarantuje, że nikt nie będzie dyskryminowany z jakiegokolwiek powodu przez żaden organ publiczny; taki przepis na razie nie istnieje w obowiązujących aktach prawnych zarówno Unii Europejskiej, jak i Rady Europy;
37. z zadowoleniem odnosi się do wniosku Komisji w sprawie dyrektywy wprowadzającej zasadę równości poza miejscem zatrudnienia, rozszerzającej tym samym zakres dyrektywy 2000/43/WE na wszystkie inne formy dyskryminacji, wdrażając w ten sposób art. 21 Karty, który daje szersze pole manewru niż art. 13 traktatu WE, ponieważ wymienia dodatkowe przypadki dyskryminacji - kolor skóry, pochodzenie społeczne, cechy genetyczne, język, przekonania polityczne lub inne, przynależność do mniejszości, posiadany majątek lub stan urodzenia;
38. wyraża ubolewanie z powodu faktu, że proponowana dyrektywa pozostawia luki w ochronie prawnej przeciwko dyskryminacji, a mianowicie poprzez cały szereg wyjątków odnoszących się do porządku, bezpieczeństwa i zdrowia publicznego, działalności gospodarczej, stanu cywilnego i statusu rodzinnego oraz praw reprodukcji, wykształcenia i religii; wyraża niepokój, że wspomniane „klauzule zwalniające” zamiast do zakazu dyskryminacji, mogą zostać wykorzystane do kodyfikacji istniejących praktyk dyskryminacyjnych; przypomina Komisji, że dyrektywa musi być zgodna z obowiązującym orzecznictwem w dziedzinie praw lesbijek, gejų, biseksualistów i transseksualistów (LGBT), a mianowicie orzeczeniem w sprawie

---

⁵ Roczne sprawozdanie 2008 Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej opublikowane w dniu 24 czerwca 2008 r.

⁶ Protokół nr 12 do Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności podpisany w dniu 4 listopada 2000 r.

Maruko⁷;

39. wzywa Komisję do zaangażowania Agencji we wspólnotowy proces legislacyjny w zakresie antydyskryminacji, aby umożliwić jej odegranie ważnej roli poprzez dostarczenie regularnego źródła bieżących i specjalistycznych informacji, właściwych dla zredagowania dodatkowych przepisów prawnych i zwracając się o jej opinię już w fazie przygotowawczej sporządzania projektów aktów prawnych;
40. wzywa Radę do jak najszybszego przyjęcia wniosku Komisji dotyczącego decyzji ramowej Rady w sprawie zwalczania na mocy przepisów prawa karnego pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii⁸ w związku z porozumieniem politycznym z grudnia 2007 r., przypomina swoją opinię z dnia 14 listopada 2007 r.⁹, przychylną wnioskowi; zwraca się do Komisji o przedstawienie, po konsultacji z Agencją, wniosku w sprawie podobnego aktu legislacyjnego mającego na celu zwalczanie homofobii;
41. wyraża zaniepokojenie niskim poziomem znajomości przepisów antydyskryminacyjnych w państwach członkowskich oraz przypomina, że aby móc korzystać z przyznanych im praw, obywatele Unii muszą przyswoić sobie prawodawstwo UE w tej dziedzinie, zwraca się do Komisji i państw członkowskich o podwojenie starań mających na celu podniesienie tego poziomu wiedzy; jednocześnie podkreśla, że przepisy są skuteczne jedynie wtedy, gdy obywatele mają łatwy dostęp do organów sprawiedliwości, ponieważ system ochrony przewidziany w dyrektywach antydyskryminacyjnych jest uzależniony od inicjatywy podejmowanej przez ofiary;
42. uważa, że oprócz narzędzi prawnych i możliwości złożenia skargi zwalczanie dyskryminacji musi opierać się na edukacji, promowaniu najlepszych wzorców i kampaniach informacyjnych skierowanych do szerokich warstw ludności oraz obszarów i sektorów, w których dochodzi do dyskryminacji; zwraca się do krajowych i lokalnych organów publicznych, aby przy podejmowaniu akcji edukacyjnych lub promujących politykę antydyskryminacyjną wykorzystywały narzędzia edukacyjne opracowane przez Agencję i Radę Europy;
43. podkreśla, że koncepcja akcji afirmacyjnej, która jest uznaniem faktu, że w niektórych przypadkach skuteczne działanie w celu zwalczania dyskryminacji wymaga aktywnej interwencji ze strony organów władzy w celu przywrócenia poważnie zachwianej równowagi, nie może ograniczać się do koncepcji parytetu; podkreśla, że taka akcja może w praktyce przyjąć bardzo zróżnicowane formy, takie jak zagwarantowanie przeprowadzania rozmów kwalifikacyjnych, pierwszeństwo w dostępie do szkoleń prowadzących do zdobycia zatrudnienia w dziedzinie, w której pewne społeczności są niedostatecznie reprezentowane, priorytetowe informowanie o ofertach pracy dla niektórych społeczności oraz uwzględnienie doświadczenia zawodowego, a nie tylko kwalifikacji;

---

⁷ W wyroku w sprawie C-267/06 Tadao Maruko przeciwko Versorgungsanstalt der deutschen Bühnen z dnia 1 kwietnia 2008 r. Europejski Trybunał Sprawiedliwości orzekł, że odmowa przyznania renty rodzinnej zarejestrowanemu partnerowi stanowi bezpośrednią dyskryminację ze względu na orientację seksualną, jeżeli pozostali przy życiu zarejestrowany partner znajduje się w sytuacji porównywalnej z sytuacją małżonka korzystającego z renty rodzinnej.

⁸ 11522/2007 - C6-0246/2007 - 2001/0270(CNS).

⁹ A6-0444/2007.

44. uważa, że ważne jest gromadzenie danych na temat sytuacji mniejszości i grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, co zostało podkreślone w kolejnych sprawozdaniach Europejskiego Centrum Monitoringu Rasizmu i Ksenofobii oraz Agencji; wzywa państwa członkowskie do udostępnienia opinii publicznej szczegółowych statystyk dotyczących przestępstw na tle rasowym oraz do przeprowadzenia badań na temat przestępczości i/lub ofiar przestępstw, umożliwiających zgromadzenie wymiernych i porównywalnych danych dotyczących ofiar takich przestępstw;

Mniejszości

45. zauważa, że w wyniku ostatnich rozszerzeń w UE przybyło prawie sto mniejszościowych grup ludności, których liczba wynosiła około 50 w Europie piętnastki i podkreśla, że ze względu na niewielki odsetek imigrantów, uchodźców i cudzoziemców z krajów trzecich oraz na obecność rdzennych mniejszości („tradycyjnych”), bardziej widoczną w państwach członkowskich Europy środkowej i wschodniej, polityka w dziedzinie migracji i integracji została oddzielona od polityki w zakresie mniejszości;
46. podkreśla, że choć ochrona mniejszości jest jednym z kryteriów kopenhaskich, nie istnieją ani wspólne kryteria, ani minimalne wymogi odnośnie do praw mniejszości krajowych w polityce wspólnotowej, ani też wspólna unijna definicja przynależności do danej mniejszości krajowej; zaleca ustanowienie takiej definicji na szczeblu europejskim na podstawie zalecenia 1201 Rady Europy (1993): wzywa wszystkie państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do podpisania i ratyfikowania Europejskiej karty języków regionalnych i mniejszościowych oraz Ramowej konwencji na rzecz ochrony mniejszości krajowych;
47. podkreśla w tym kontekście, że coraz więcej obywateli UE przenosi się z jednego państwa członkowskiego do innego oraz że powinni oni w pełni korzystać z praw przysługujących im na mocy traktatów w związku ze statusem obywatela UE, a zwłaszcza z prawa uczestnictwa w wyborach lokalnych i europejskich oraz prawa swobodnego przemieszczania się; wzywa państwa członkowskie do pełnego zastosowania się do przepisów dyrektywy 2004/38/WE o swobodnym przemieszczaniu się, a instytucje UE do podjęcia dalszych działań w celu zagwarantowania ochrony praw obywateli UE na terenie całej UE;
48. podkreśla znaczenie ochrony i wspierania języków regionalnych i mniejszościowych przy uwzględnieniu faktu, że prawo do posługiwania się językiem ojczystym oraz prawo do kształcenia w tym języku są najbardziej podstawowymi prawami; z zadowoleniem przyjmuje działania państw członkowskich popierające dialog interkulturalny i międzyreligijny, który ma podstawowe znaczenie dla pełnego korzystania z praw przez mniejszości kulturowe i religijne;
49. jest zdania, że zasady pomocniczości i samorządności oferują najskuteczniejszy sposób rozwiązywania problemów tradycyjnych krajowych społeczności mniejszościowych, korzystając ze wzorców stosowanych już w Unii, zachęca do stosowania właściwych rodzajów rozwiązań samorządowych (samorząd osobowo-kulturowy, terytorialny,

autonomia regionalna) w oparciu o poparcie wspólnoty większościowej i mniejszościowej przy pełnym poszanowaniu niezawisłości i integralności terytorialnej państw członkowskich;

50. podkreśla, że polityka wielojęzyczności UE powinna chronić i wspierać języki regionalne i mniejszościowe poprzez ukierunkowane finansowanie oraz programy szczegółowe będące uzupełnieniem programu uczenia się przez całe życie;
51. uważa, że sytuacja w Unii Europejskiej bezpaństwowców zamieszkujących na stałe w państwach członkowskich jest wyjątkowa, ponieważ niektóre państwa członkowskie narzucają im wymagania nieuzasadnione lub niezupełnie konieczne, co stanowi dyskryminację w stosunku do obywateli grup większościowych; zwraca się w związku z tym do wszystkich państw członkowskich, których to dotyczy, o ratyfikację konwencji Narodów Zjednoczonych dotyczącej statusu bezpaństwowców (1954, 1961) oraz ograniczenia bezpaństwowości; zwraca się do państw członkowskich, które zdobyły lub odzyskały suwerenność w latach 90. XX wieku, o niedyskryminowanie wszystkich osób zamieszkujących na ich terytorium przed zdobyciem lub odzyskaniem suwerenności i wzywa je do systematycznego znajdowania sprawiedliwych, opartych na zaleceniach organizacji międzynarodowych rozwiązań problemów napotykanym przez wszystkie osoby będące ofiarami praktyk dyskryminacyjnych; potępia szczególnie praktyki celowego usuwania osób przebywających legalnie i na stałe na terenie Unii Europejskiej i wzywa zainteresowane rządy do podjęcia skutecznych kroków w kierunku przywrócenia statusu tym bezpaństwowcom;

Romowie

52. uważa, że społeczność romska potrzebuje szczególnej ochrony, ponieważ po rozszerzeniu Unii stała się ona jedną z najliczniejszych mniejszości w UE; podkreśla, że społeczność ta była w przeszłości spychana na margines i utrudniano jej rozwijanie się w pewnych kluczowych dziedzinach ze względu na problemy związane z dyskryminacją, stygmatyzacją i wyłączeniem społecznym, które uległy nasileniu;
53. uważa, że wyłączenie społeczne i dyskryminacja społeczności romskich jest faktem stwierdzonym, pomimo instrumentów prawnych, politycznych i finansowych wprowadzonych na szczeblu europejskim w celu zwalczania tych zjawisk; stwierdza, że nieuporządkowane i nieskoordynowane starania Unii i państw członkowskich do chwili obecnej nie przyniosły strukturalnej i trwałej poprawy sytuacji Romów, w szczególności w dziedzinach o kluczowym znaczeniu, takich jak dostęp do edukacji, opieki zdrowotnej, mieszkań i zatrudnienia, co zostało publicznie uznane jako porażka;
54. wyraża ubolewanie z powodu braku globalnej, zintegrowanej polityki unijnej ukierunkowanej specjalnie na dyskryminację wobec Romów, mającej na celu stawienie czoła priorytetowym napotykanym przez nich problemom, określonym w pewnej liczbie mechanizmów kontroli nad przestrzeganiem praw człowieka, w tym w ocenie przedakcesyjnej przeprowadzanej przez Komisję Europejską, w wyrokach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka oraz sprawozdaniach Agencji; stwierdza, że do wspólnej odpowiedzialności Unii należy znalezienie rozwiązań tych problemów,

które stanowią jedną z najbardziej rozległych i złożonych kwestii w zakresie praw człowieka, i że powinna ona do tego dążyć z determinacją;

55. podkreśla konieczność globalnego podejścia do niedyskryminacji, opartego na prawach człowieka i ukierunkowanego na działanie odzwierciedlającego europejski wymiar dyskryminacji wobec Romów; uważa, że ramowa strategia Unii mająca na celu włączenie społeczne Romów powinna skupiać się na rzeczywistych problemach poprzez zaoferowanie państwom członkowskim programu określającego cele i priorytety oraz ułatwiającego procesy nadzoru i oceny w odniesieniu do następujących kwestii:
- segregacja Romów przy dostępie do mieszkań, naruszanie praw człowieka, takie jak przymusowe eksmisje, ich wykluczenie z zatrudnienia i szkolnictwa publicznego oraz systemu opieki zdrowotnej, poprzez egzekwowanie prawa antydyskryminacyjnego oraz opracowywanie strategii politycznych, których celem jest obniżenie poziomu bezrobocia,
  - częste odmawianie przez organy publiczne przysługujących im praw oraz niewystarczająca liczba ich przedstawicieli w życiu publicznym,
  - szerzące się nastroje antyromskie, zdecydowanie niewystarczające gwarancje dotyczące dyskryminacji na tle rasowym na szczeblu lokalnym i niewystarczająca liczba odpowiednich programów integracyjnych; jawna dyskryminacja w zakresie opieki zdrowotnej, w tym przymusowa sterylizacja i segregacja oraz brak odpowiednich informacji na temat planowania rodziny;
  - dyskryminacja ze strony policji; tworzenie przez policję profili rasowych (między innymi poprzez pobieranie odcisków palców i inne formy gromadzenia danych) oraz szerokie dyskrecyjne uprawnienia policji, w tym przeprowadzanie niewspółmiernych losowych kontroli, co podkreśla pilną potrzebę programów szkoleniowych i uświadamiających w zakresie niedyskryminacji ze strony policji, które obecnie nie istnieją;
  - szczególnie trudna sytuacja romskich kobiet, które padają ofiarą różnego rodzaju dyskryminacji;

Równość szans

56. wzywa państwa członkowskie do ściślejszego przestrzegania, ochrony i wdrażania praw wymienionych w Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet i zwraca się do państw członkowskich, których to dotyczy o wycofanie swoich zastrzeżeń i ratyfikację Protokołu dodatkowego do tej konwencji¹⁰; podkreślając jednocześnie konieczność konsekwentnej realizacji zobowiązań powziętych w deklaracji ONZ oraz platformie działania IV Światowej konferencji w sprawie kobiet w Pekinie w 1995 r.;

---

¹⁰ Protokół fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (1999) przyjęty w dniu 15 października 1999 r.

57. wzywa państwa członkowskie i UE do walki, za pomocą skutecznych środków, z bezpośrednią i pośrednią dyskryminacją kobiet we wszystkich dziedzinach (obejmujących małżeństwo, partnerstwo oraz inne relacje rodzinne) oraz z dyskryminacją wielopłaszczyznową (z powodu płci, ale jednocześnie z innych powodów);
58. wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na sytuację kobiet należących do mniejszości etnicznych i imigrantek, ponieważ ich marginalizację pogłębia wielopłaszczyznowa dyskryminacja – zarówno z zewnątrz, jak i wewnątrz społeczności, w których żyją; zaleca przyjęcie krajowych zintegrowanych planów działania, aby skutecznie stawić czoła wielopłaszczyznowej dyskryminacji, szczególnie w przypadku, gdy różne organy zajmują się problemami dyskryminacji w danym państwie;
59. podkreśla, że przemoc, jakiej ofiarami są kobiety ze względu płci, w szczególności przemoc domowa, powinna zostać uznana i zwalczana na szczeblu europejskim i krajowym, ponieważ chodzi tu o rozpowszechnione i często bagatelizowane łamanie praw kobiet oraz zwraca się w związku z tym do państw członkowskich o podjęcie odpowiednich i skutecznych środków mających na celu zagwarantowanie kobietom życia bez jakiegokolwiek przemocy, należycie uwzględniających Deklarację o eliminacji przemocy wobec kobiet¹¹;
60. wzywa państwa członkowskie i UE do uznania kwestii wykorzystywania seksualnego we wszystkich jego formach oraz do zajęcia się nią; państwa członkowskie, które nie przestrzegają przepisów UE mających na celu walkę z handlem ludźmi powinny zostać pociągnięte do odpowiedzialności¹². Państwa członkowskie powinny ratyfikować Protokół o zapobieganiu, zwalczaniu oraz karaniu za handel ludźmi, w szczególności kobietami i dziećmi, uzupełniający Konwencję Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej oraz Konwencję Rady Europy w sprawie działań przeciwko handlowi ludźmi; domaga się od Komisji wdrożenia planu działania w sprawie handlu ludźmi;
61. podkreśla potrzebę podniesienia świadomości społecznej na temat prawa do zdrowia seksualnego i w zakresie rozrodczości oraz wzywa państwa członkowskie do zagwarantowania by kobiety mogły w pełni korzystać ze swoich praw, do wprowadzenia odpowiedniego wychowania seksualnego, udzielania informacji, poufnego doradztwa oraz do ułatwienia dostępu do metod antykoncepcyjnych w celu zapobiegania wszelkim niepożądanym ciążom oraz nielegalnym i ryzykownym zabiegom usuwania ciąży oraz do zwalczania praktykowania okaleczeń kobiecych narządów płciowych;
62. podkreśla, że przedstawicielki mniejszości etnicznych powinny mieć zagwarantowany dostęp do funduszy publicznych, niezależnie od ich statusu prawnego, aby umożliwić im dostęp do bezpiecznych, równych i dostosowanych kulturowo usług i praw

---

¹¹ Deklaracja Narodów Zjednoczonych o eliminacji przemocy wobec kobiet przyjęta w dniu 20 grudnia 1993 r.

¹² Dyrektywa Rady 2004/81/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi lub wcześniej byli przedmiotem działań ułatwiających nielegalną imigrację i którzy współpracują z właściwymi organami, 2002/629/WSiSW: Decyzja ramowa Rady z dnia 19 lipca 2002 r. w sprawie zwalczania handlu ludźmi.

zdrowotnych, a w szczególności zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz prawa do niego; powinno się przyjąć europejskie ramy prawne gwarantujące nienaruszalność cielesną dziewcząt oraz ochronę przed okaleczaniem ich narządów płciowych;

63. podkreśla, że mimo postępów w zakresie zatrudnienia kobiet i pomimo ich wysokiego wykształcenia, nadal przeważają one w niektórych profesjach, pobierają niższe niż mężczyźni wynagrodzenia za taką samą pracę i zajmują mniej stanowisk, na których podejmowane są decyzje oraz są podejrzliwie traktowane przez pracodawców ze względu na ciążę i macierzyństwo; należy z całą powagą podejść do kwestii różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn w celu zagwarantowania ekonomicznej niezależności kobiet oraz równości kobiet i mężczyzn na rynku pracy;
64. zwraca się do państw członkowskich i partnerów społecznych o podjęcie niezbędnych środków w celu zwalczania molestowania seksualnego i nękania psychicznego w miejscu pracy;
65. podkreśla konieczność wspierania kobiet w ich karierze zawodowej, także poprzez aktywne strategie polityczne dotyczące godzenia życia prywatnego, zawodowego i rodzinnego; nalega, aby Komisja i państwa członkowskie promowały zarówno wspólny urlop wychowawczy, jak i urlop ojcowski oraz równomiernie rozłożyły koszty świadczeń związanych z urlopem macierzyńskim i wychowawczym, tak aby kobiety przestały być droższą siłą roboczą niż mężczyźni; podkreśla również konieczność organizowania kampanii podnoszących poziom świadomości społecznej na temat unikania wzorców rodzinnych opierających się na stereotypach dotyczących płci, podkreślając jednocześnie znaczenie zagwarantowania elastycznych warunków pracy, rozszerzania dostępu do opieki nad dziećmi oraz gwarantowania pełnego uczestnictwa w systemach emerytalnych kobietom posiadającym dzieci;
66. zwraca się do państw członkowskich o zwalczanie, wspólnie z partnerami społecznymi, dyskryminacji kobiet ciężarnych na rynku pracy i do podjęcia niezbędnych środków, aby zapewnić matkom wysoki poziom ochrony; zwraca się do Komisji o dokonanie dokładniejszej oceny zgodności przepisów krajowych w tej dziedzinie z prawem wspólnotowym oraz, jeżeli zajdzie taka potrzeba, o przedstawienie odpowiedniego wniosku w sprawie przeglądu przepisów wspólnotowych;
67. zwraca uwagę na dużą liczbę partnerów (w większości kobiet) pracowników pracujących na własny rachunek (głównie w rolnictwie), których status prawny jest niepewny w wielu państwach członkowskich, co może być powodem szczególnych problemów finansowych i prawnych w związku z dostępem do urlopu macierzyńskiego lub chorobowego, nabywaniem praw do emerytury i dostępem do zabezpieczenia społecznego, podobnie jak w przypadku rozwodu;
68. uznaje, że nierówny dostęp kobiet do zasobów ekonomicznych na rynku pracy ogranicza ich dostęp do ochrony socjalnej, a zwłaszcza praw emerytalnych, wskutek czego ryzyko ubóstwa wśród kobiet w starszym wieku jest wyższe niż wśród mężczyzn; w celu zapobieżenia dyskryminacji kobiet, rzeczą podstawowej wagi jest zagwarantowanie indywidualizacji praw w systemach ochrony socjalnej, nie zaś opieranie ich na jednostce rodzinnej; czas spędzony poza oficjalnym rynkiem pracy z powodów opieki powinien zostać uwzględniany jako dodatnie saldo czasowe, które

- będzie uwzględniane w obliczaniu pełnych praw emerytalnych;
69. podkreśla znaczenie, jakie ma fakt, aby obywatele krajów trzecich, wkraczający na obszar Unii Europejskiej oraz obywatele Unii byli świadomi istniejących praw i konwencji społecznych w zakresie równości między kobietami i mężczyznami, tak aby uniknąć sytuacji, w których dochodzi do dyskryminacji ze względu na brak znajomości kontekstu prawnego i społecznego;
  70. zwraca się do państw członkowskich o odrzucanie argumentów kulturowych i opartych na tradycjach lub religii w celu uzasadnienia jakiegokolwiek formy dyskryminacji, ucisku lub przemocy wobec kobiet lub o odrzucanie strategii politycznych mogących przynieść zagrożenie dla życia kobiet;
  71. wzywa Komisję do przeprowadzenia analizy dyskryminacji gospodarstw jednoosobowych, w szczególności pod kątem opodatkowania, ubezpieczeń społecznych, usług publicznych, usług ochrony zdrowia i mieszkalnictwa;

Orientacja seksualna

72. uważa, że dyskryminacyjne uwagi kierowane pod adresem homoseksualistów przez skrajne kierownictwo polityczne wznecają nienawiść i przemoc, oraz zwraca się do odpowiednich organów kierowniczych o potępienia takiej postawy;
73. z zadowoleniem przyjmuje publikację pierwszego sprawozdania tematycznego Agencji, sporządzonego na wniosek Parlamentu i dotyczącego homofobii i dyskryminacji ze względu na orientację seksualną w państwach członkowskich oraz zwraca się do państw członkowskich i instytucji UE o pilne zastosowanie się do zaleceń Agencji lub podanie przyczyn niezastosowania się do nich;
74. przypomina wszystkim państwom członkowskim, że zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka prawo do wolności zgromadzeń można wykonywać nawet, jeżeli opinie osób wykonujących to prawo nie są zgodne z opinią większości i w związku z tym dyskryminacyjny zakaz organizowania pochodów, podobnie jak wszelkie naruszenia obowiązku zapewnienia odpowiedniej ochrony uczestniczącym w nich osobom, są sprzeczne z zasadami gwarantowanymi przez Europejski Trybunał Praw Człowieka, przez art. 6 traktatu UE o wspólnych wartościach i zasadach UE oraz przez Kartę praw podstawowych UE;
75. zwraca się do państw członkowskich, które przyjęły ustawodawstwo w zakresie związków partnerskich między osobami tej samej płci, o uznanie przepisów przyjętych przez inne państwa członkowskie i mających podobne skutki; zwraca się do tych państw członkowskich o zaproponowanie wytycznych dla wzajemnego uznawania istniejącego ustawodawstwa między państwami członkowskimi, aby zagwarantować, że prawo do swobodnego przemieszczania się w Unii Europejskiej par tej samej płci stosowane jest na takich samych warunkach co w przypadku par heteroseksualnych;
76. nalega, aby Komisja przedstawiła wniosek w celu zapewnienia stosowania przez państwa członkowskie zasady wzajemnego uznawania par homoseksualnych, niezależnie od tego, czy są one małżeństwem czy pozostają w zarejestrowanym związku

partnerskim, w szczególności przy wykonywaniu przez nie prawa do swobodnego przemieszczania się na mocy przepisów UE;

77. wzywa państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do podjęcia - w ramach zastosowania zasady równości - działań legislacyjnych w celu zniesienia doświadczanej przez niektóre pary dyskryminacji ze względu na orientację seksualną;
78. zwraca się do Komisji o dopilnowanie, aby państwa członkowskie udzielały azylu osobom uciekającym przed prześladowaniami z powodu orientacji seksualnej w kraju pochodzenia, o podjęcie dwu- i wielostronnych inicjatyw zmierzających do zaprzestania prześladowań ze względu na orientację seksualną oraz rozpoczęcie badania w sprawie sytuacji transseksualistów w państwach członkowskich oraz w krajach kandydujących, między innymi w odniesieniu do zagrożenia związanego z molestowaniem i przemocą;

Ksenofobia

79. nalega, aby Rada i Komisja, a także rządy państw członkowskich na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym skoordynowały środki mające na celu zwalczanie antysemityzmu oraz ataków na grupy mniejszościowe, w tym na Romów, tradycyjne mniejszości krajowe oraz obywateli krajów trzecich w państwach członkowskich, tak aby przestrzegać zasad tolerancji i niedyskryminacji oraz promować integrację społeczną, gospodarczą i polityczną; wzywa państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do uznania kompetencji Komitetu ds. Likwidacji Dyskryminacji Rasowej ONZ do otrzymywania i rozpatrywania indywidualnej korespondencji w ramach Międzynarodowej konwencji ONZ w sprawie zniesienia wszelkich form dyskryminacji rasowej;
80. nalega, aby państwa członkowskie z determinacją ścigały wszelkie przejawy nienawiści wyrażane w medialnych programach rasistowskich oraz artykułach propagujących nietolerancyjne poglądy, w postaci przestępstw powodowanych nienawiścią wobec Romów, imigrantów, cudzoziemców, tradycyjnych mniejszości krajowych i innych grup mniejszościowych, lub przez grupy muzyczne i podczas koncertów neonazistowskich, które często mogą odbywać się w miejscach publicznych bez żadnych konsekwencji; nalega także, aby partie i ruchy polityczne wywierające silny wpływ na środki masowego przekazu powstrzymały się od wyrażania nienawiści oraz szkalowania grup mniejszościowych zamieszkujących teren Unii;

Młodzież, osoby starsze i niepełnosprawni

81. zwraca się do państw członkowskich o popieranie jeszcze aktywniejszego zaangażowania partnerów społecznych w podejmowanie działań zmierzających do zniesienia dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność lub wiek i zdecydowaną poprawę dostępu osób młodych, starszych i niepełnosprawnych do rynku pracy i programów szkolenia; wzywa wszystkie państwa członkowskie, które jeszcze tego nie uczyniły, do ratyfikowania Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych ONZ oraz protokołu fakultatywnego do tej konwencji;
82. uważa, że ważne jest zapewnienie wszystkim tym, którzy potrzebują opieki

geriatrycznej lub związanej z chorobą lub inwalidztwem, dostępu do opieki lekarskiej i zabiegów oraz zwraca uwagę na konieczność poświęcenia szczególnej uwagi zapewnianiu opieki i ochrony niepełnosprawnym młodym ludziom;

Kultura

83. podkreśla znaczenie mediów w propagowaniu różnorodności, wielokulturowości i tolerancji; wzywa wszystkie ośrodki medialne do niepublikowania treści, które mogą podsycać rasizm, ksenofobię, nietolerancję lub jakąkolwiek formę dyskryminacji;
84. w kontekście Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego (2008) zachęca państwa członkowskie do współpracy z szeroką grupą zainteresowanych podmiotów, w szczególności z organizacjami pozarządowymi, w celu promowania dialogu międzykulturowego i zwiększenia świadomości, zwłaszcza wśród młodych ludzi, w zakresie wspólnych wartości i poszanowania różnorodności kulturowej, religijnej i językowej;
85. podkreśla istotną rolę sportu w upowszechnianiu tolerancji, wzajemnego szacunku i zrozumienia; zwraca się do krajowych i europejskich władz sportowych do dalszych wysiłków na rzecz zwalczania rasizmu i ksenofobii oraz zachęca do wprowadzania w życie nowych, skuteczniejszych i bardziej dalekosiężnych inicjatyw opartych na dotychczasowych działaniach;
86. podkreśla ważną rolę umiejętności korzystania z mediów w odniesieniu do sprawiedliwych i równych możliwości kształcenia dla wszystkich obywateli Unii Europejskiej;
87. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia skutecznej integracji osób nowoprzybyłych, zwłaszcza dzieci i młodzieży, z państw spoza Unii Europejskiej w ramach systemów edukacyjnych państw członkowskich oraz do wspierania ich poprzez propagowanie różnorodności kulturowej.

Siłły zbrojne

88. przypomina, że prawa podstawowe nie kończą się przed bramą koszar i że mają pełne zastosowanie również do obywateli w mundurze i zaleca państwom członkowskim zapewnienie przestrzegania praw podstawowych również w siłach zbrojnych;

Imigranci i uchodźcy

Dostęp do ochrony międzynarodowej i legalna imigracja

89. jest zaszokowany tragicznym losem osób umierających podejmując próbę przedostania się na terytorium UE, ponieważ praktycznie nie istnieją legalne drogi migracji do Unii z krajów trzecich, czego skutkiem jest przejmowanie emigrantów przez paserów lub przemytników i/lub narażanie życia aby dostać się do Europy, przez co każdego roku giną tysiące osób;
90. wzywa Komisję i państwa członkowskie do ustanowienia skutecznych strategii

politycznych w zakresie legalnej imigracji w perspektywie długoterminowej oraz zagwarantowania rzeczywistego dostępu do terytorium UE i procedur w odniesieniu do bardziej elastycznych i skoordynowanych zasad dla osób ubiegających się o azyl, zamiast koncentrować wysiłki na zapobieganiu nielegalnej imigracji, stosując coraz więcej środków kontroli na granicach, które to środki nie obejmują mechanizmów koniecznych do zidentyfikowania osób potencjalnie ubiegających się o azyl na granicach Europy, co prowadzi do łamania zasady nieodsyłania zapisanej w Konwencji z 1951 r. dotyczącej statusu uchodźcy;

91. wzywa państwa członkowskie do stosowania wytycznych w dziedzinie płci wydanych przez Wysokiego Komisarza ONZ ds. Uchodźców (2002 r.) w procesie wdrażania istniejących już dyrektyw UE w sprawie azylu;
92. wzywa Radę do sprecyzowania roli Europejskiej Agencji Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach państw członkowskich Unii Europejskiej (FRONTEX) i państw członkowskich, ponieważ brakuje jasności i przejrzystości dotyczącej zakresu funkcji koordynacji przez FRONTEX i sposobu prowadzenia działań, aby zapewnić, że kontrole na granicach charakteryzują się poszanowaniem praw człowieka; uważa, że należy pilnie zmienić uprawnienia FRONTEXU, aby włączyć w nie ratownictwo morskie i wnioskuje o demokratyczną kontrolę Parlamentu przy zawieraniu przez FRONTEX umów z krajami trzecimi, w szczególności w zakresie wspólnej organizacji powrotów;
93. zwraca się do Rady i Komisji o uprawnienie FRONTEXU do podejmowania współpracy strukturalnej z agencją i Wysokim Komisarzem ONZ ds. Uchodźców dla ułatwienia operacji w zakresie ochrony praw człowieka;
94. wyraża zaniepokojenie, że tendencja coraz większego oddalania kontroli granicznych od granic geograficznych UE utrudnia kontrolę sytuacji, gdy osoby ubiegające się o status uchodźcy oraz osoby wymagające ochrony międzynarodowej wchodzą w kontakt z władzami kraju trzeciego;
95. nalega, aby Komisja, a w szczególności Rada, szybko i ambitnie przeszły do drugiej fazy realizacji europejskiej przyszłościowej strategii w dziedzinie azylu, w tym do rewizji dyrektywy w sprawie ustanowienia minimalnych norm dotyczących procedur przyznawania i cofania statusu uchodźcy w państwach członkowskich, a także dyrektywy w sprawie minimalnych norm odnoszących się do warunków, które powinni spełnić obywatele państw trzecich lub bezpaństwowcy, aby mogli oni ubiegać się o status uchodźcy lub o status osoby, która z innych względów potrzebuje ochrony międzynarodowej oraz do zakresu przyznanej pomocy, a także do utworzenia Europejskiego Biura ds. Azylu;

Przyjęcie

96. zwraca się do Komisji o dalsze skrupulatne ocenianie transpozycji dyrektywy w sprawie przyjmowania uchodźców, aby brak jej transpozycji lub częściowa transpozycja nie prowadziły w wielu państwach członkowskich do praktyk poniżej minimalnych standardów nałożonych przez dyrektywę;

97. przypomina, że imigranci, którzy nie składają wniosku o azyl również muszą zostać przyjęci w odpowiednich i dostosowanych strukturach, gdzie dzięki pomocy tłumaczy i specjalnie przeszkolonych mediatorów kulturowych, mogliby poznać swoje prawa i możliwości wynikające z prawa państwa przyjmującego, prawa wspólnotowego oraz konwencji międzynarodowych;

Dzieci migrantów, osób ubiegających się o azyl i uchodźców

98. wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na sytuację uchodźców ubiegających się o azyl i imigrantów, którzy są dziećmi oraz dziećmi rodziców ubiegających się o azyl, uchodźców lub nielegalnych imigrantów, dla zagwarantowania, że każde dziecko może w pełni korzystać ze swoich praw określonych w konwencji praw dziecka ONZ, w tym prawa do niedyskryminowania, uwzględniając przede wszystkim najlepszy interes dziecka we wszystkich podejmowanych działaniach przy jednoczesnym uznaniu ważnej roli i odpowiedzialności rodziców; zwraca uwagę na rozwój w niektórych państwach członkowskich podwójnego systemu nauczania i podkreśla, że różnice w opiece i pomocy dla dzieci obywateli danego państwa i dzieci osób nie będących obywatelami nie powinny w żaden sposób być dyskryminujące ani długotrwałe i powinny być uzasadnione pod względem zapewnienia lepszego wykształcenia dla wszystkich dzieci, obejmującego naukę języków kraju przyjmującego ;
99. wzywa do zwrócenia szczególnej uwagi na nieletnich bez opieki oraz oddzielonych od rodziców przybywających na terytorium Unii w drodze nielegalnej imigracji oraz podkreśla, że państwa członkowskie są zobowiązane do zapewnienia im pomocy i specjalnej ochrony; wzywa wszystkie władze lokalne, regionalne i krajowe oraz instytucje europejskie do wzmoczonej współpracy, aby chronić te dzieci przed wszelkimi formami przemocy i wykorzystywania, do natychmiastowego wyznaczenia opiekuna, do zapewnienia pomocy prawnej tym dzieciom, do poszukiwania ich rodzin oraz do poprawy warunków, w jakich są przyjmowane poprzez właściwe zakwaterowanie, ułatwiony dostęp do służby zdrowia, edukacji i szkoleń, w szczególności w zakresie nauki języka urzędowego państwa przyjmującego, szkoleń zawodowych i pełnej integracji w systemie szkolnictwa;
100. przypomina, że zatrzymanie administracyjne dzieci nie powinno istnieć oraz że dzieci, którym towarzyszy rodzina nie powinny być zatrzymywane, chyba że w wyjątkowych okolicznościach na możliwie najkrótszy czas i jedynie, jeżeli takie zatrzymanie leży w interesie dziecka, zgodnie z art. 3 i 37 lit b konwencji praw dziecka ONZ;

Integracja

101. zwraca się o lepsze koordynowanie krajowych polityk integracji osób pochodzących z krajów trzecich oraz inicjatyw europejskich w tym zakresie; podkreśla, że wspólne zasady podstawowe w ramach spójnych ram europejskich w tym zakresie powinny gwarantować, że polityka integracji obejmuje politykę walki z dyskryminacją, a także wykracza poza nią i obejmuje dziedziny, takie jak zatrudnienie i edukacja, a także szkolenie zawodowe;
102. nawołuje do opracowania programów integracji i dialogu międzykulturowego mających

na celu uniknięcie potencjalnych napięć pomiędzy migrantami wewnątrzspółnotowymi i społecznościami autochtonicznymi w kontekście zjawiska imigracji w następstwie rozszerzeń;

103. uważa, że najpilniejszą potrzebą mniejszości pochodzących z imigracji jest jak najszybsze zintegrowanie się ze społeczeństwem kraju, w jakim się osiedliły przy jednoczesnym zapewnieniu, że przebiega to w duchu wzajemności; uważa, że równie istotne jest, by uznać prawo każdej osoby, która urodziła się i mieszka w danym państwie członkowskim, do dostępu do praw obywatelskich; jest przekonany, że prawo wieloletnich rezydentów do uczestnictwa w życiu politycznym na szczeblu lokalnym wsparłoby integrację społeczną i polityczną;
104. niepokoi się faktem, że brak skutecznej polityki integracyjnej powoduje wykluczenie setek tysięcy osób niebędących obywatelami i bezpaństwowców z życia zawodowego, społecznego i politycznego, co utrudnia również realizację celu UE, jakim jest wzrost mobilności pracowników celem zwiększenia konkurencyjności i poprawy sytuacji gospodarczej; zdaje sobie sprawę z zagrożenia związanego z tym, że wykluczenie może postawić ludzi w trudnej sytuacji, w której pojawia się ryzyko radykalizacji, handlu ludźmi oraz innych form wyzysku;

Powrót

105. nalega na fakt, że ludzie mogą być odsyłani do krajów pochodzenia jedynie po sprawiedliwym i całościowym zbadaniu ich wniosków; uważa, że jeżeli powrót byłby niemożliwy lub niehumanitarny ze względu na krytyczną sytuację pod względem poszanowania praw człowieka w kraju pochodzenia lub kraju tranzytu, państwa członkowskie powinny powstrzymać się od odsyłania tych osób zgodnie z orzecznictwem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;
106. wzywa państwa członkowskie do kontrolowania warunków, w jakich żyją i integrują się osoby odesłane do krajów pochodzenia i tranzytu oraz podjęcie wszelkich środków celem zapewnienia tym osobom odpowiedniej pomocy;

Zatrzymanie i porozumienia o readmisji

107. wyraża zaniepokojenie faktem, że od wielu lat liczba ośrodków zatrzymania dla cudzoziemców zwiększyła się w państwach członkowskich i na ich granicach; zwraca się, w oparciu o liczne raporty, w tym sprawozdania delegacji Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych donoszące o częstym łamaniu praw człowieka, o podjęcie następujących działań:
  - zapewnienie dostępu organizacji pozarządowych specjalizujących się w prawach podstawowych imigrantów i osób ubiegających się o azyl, tak aby ich obecność w ośrodkach zatrzymania była zapisana w prawie, a nie tylko była uzależniona od dobrej woli;
  - ustanowienie niezależnego organu kontroli na szczeblu europejskim

odpowiedzialnego za nadzór nad ośrodkami zatrzymania w zakresie praw człowieka;

- zwrócenie się do Agencji o opracowanie rocznego sprawozdania analizującego sytuację osób przebywających w ośrodkach zatrzymania, podlegających państwom członkowskim, w obrębie ich granic i poza nimi oraz przedstawienie go Parlamentowi;
108. wyraża zaniepokojenie faktem, że od roku 2002 w większości umów bilateralnych zawartych między UE a krajami trzecimi, w tym umów handlowych, włącza się klauzule dotyczące readmisji, co prowadzi do rosnącej eksternalizacji polityki imigracyjnej Unii Europejskiej, charakteryzującej się niewystarczającą kontrolą Parlamentu, tak na szczeblu europejskim, jaki i krajowym; zwraca się w związku z tym do Komisji i Rady o uwzględnienie Parlamentu we wstępnej fazę negocjacji w sprawie tego typu porozumień oraz o regularne przedstawianie sprawozdań dla Parlamentu w sprawie liczby osób wydalonych z UE w oparciu o te klauzule;

Wolność słowa

109. staje w obronie wolności słowa jako wartości podstawowej UE; uważa, że powinna ona być realizowana w ramach przepisów prawa, współistnieć z osobistą odpowiedzialnością oraz opierać się na poszanowaniu prawa innych osób;
110. wyraża zadowolenie z ogólnie zadowalającej sytuacji wolności prasy w państwach członkowskich, ponieważ wszystkie 27 państw członkowskich figuruje wśród pierwszych 56 państw w "Klasyfikacji wolności prasy na świecie za rok 2007" opracowanej przez Reporterów bez Granic;
111. zwraca się do państw członkowskich, które w ostatnich latach wykorzystywały swoje instytucje sądowe do łamania prawa dziennikarzy do nieujawniania źródeł, a także prawa dziennikarzy i wydawców do publikowania informacji, lub które planują dokonać zmiany swych przepisów prawnych w tej dziedzinie, o poprawę ich przepisów i praktyk, tak by były zgodne z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 27 marca 1996 r., oraz zaleceniem komitetu ministrów Rady Europy w sprawie prawa dziennikarzy do nieujawniania źródeł informacji¹³, ponieważ łamanie tego prawa stanowi dzisiaj największe zagrożenie dla wolności słowa dziennikarzy w UE i nie odnotowano znaczącej poprawy sytuacji w ostatnich latach;
112. uważa, że wolność słowa i niezależność prasy stanowią prawa powszechne, które nie mogą być naruszane przez jakakolwiek osobę czy grupę, która czuje się atakowana tym, co zostało powiedziane; podkreśla jednocześnie, że należy zagwarantować sądowe domaganie się prawa do odszkodowania w przypadku nieprawdziwych wiadomości lub pomówień, które byłoby zgodne z istniejącymi przepisami;
113. uważa, że wolność prasy powinna być realizowana w granicach prawa, ale jednocześnie wyraża zaniepokojenie faktem, że w wielu państwach członkowskich tendencja do

---

¹³ Zalecenie R (2000)7.

unikania w debacie publicznej niektórych tematów prowadzi do pewnej formy nieoficjalnej cenzury lub autocenzury w mediach;

Prawa dziecka

Przemoc, ubóstwo i praca

114. potępia wszelkie formy przemocy wobec dzieci oraz nalega przede wszystkim na konieczność zwalczania najbardziej rozpowszechnionych form przemocy w państwach członkowskich, takich jak: pedofilia, przemoc seksualna, przemoc w rodzinie, kary cielesne w szkołach oraz wszelkie formy nadużyć w instytucjach; domaga się ustanowienia pewnych, poufnych i dostępnych mechanizmów umożliwiających dzieciom we wszystkich państwach członkowskich doniesienie o przypadkach przemocy oraz by szeroko informowano o tych mechanizmach;
115. zwraca się do państw członkowskich o wprowadzenie w życie skutecznych środków mających na celu zakazanie różnych form wykorzystywania dzieci, w tym wykorzystywania do prostytucji, w celu produkcji pornografii dziecięcej, przemytu narkotyków, kradzieży kieszonkowych, żebractwa i wszelkich innych form wykorzystywania;
116. zwraca się do państw członkowskich o podjęcie kroków mających na celu wyeliminowanie nieurzędowych małżeństw zawieranych przez osoby niepełnoletnie, często bardzo młode; uważa, że praktyki te stanowią formę wykorzystywania seksualnego, szkodliwego dla rozwoju dzieci i przyczyniającego się do porzucania szkoły;
117. zwraca się do trzynastu państw członkowskich nie posiadających przepisów w tym zakresie, o wprowadzenie całkowitego zakazu kar cielesnych, zgodnie z badaniem ONZ z 2006 r. na temat przemocy wobec dzieci, które to są najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy wobec dzieci;
118. kładzie nacisk na konieczność zagwarantowania, że wszystkie strategie polityczne na szczeblu UE i krajowym uwzględniają wyeliminowanie wszelkich form pracy dzieci; uważa, że całodniowa edukacja jest najlepszym środkiem, by rozwiązać ten problem, z jednej strony, aby zapobiec tego typu nadużyciom, z drugiej zaś, aby przerwać zakłęty krąg analfabetyzmu i ubóstwa;
119. zauważa, że w niektórych państwach członkowskich tysiące dzieci jest zatrudnianych w najgorszych formach pracy w rejonach miejskich i wiejskich oraz wzywa w związku z tym państwa członkowskie do zajęcia się tym problemem poprzez ściśle stosowanie obowiązujących przepisów krajowych oraz organizowanie krajowych kampanii edukacyjnych kierowanych do rodziców i dzieci;
120. przypomina, że około 20% dzieci w UE żyje poniżej progu ubóstwa oraz że dzieci najbardziej narażone pochodzą z rodzin niepełnych i/lub posiadają rodziców, którzy urodzili się za granicą; podkreśla w związku z tym, że należy przyjąć odpowiednie środki dostępu do praw, koncentrujące się na potrzebach dzieci, w tym środki wsparcia dla rodzin, oraz wzywa państwa członkowskie, w szczególności te, w których stopa

ubóstwa jest najwyższa, do przyjęcia ambitnych i dających się zrealizować celów, aby zmniejszyć ubóstwo wśród dzieci i ich rodzin;

121. wzywa Komisję do podjęcia próby włączenia różnych strategii w zakresie ubóstwa dzieci i ich rodzin, bezrobocia wśród młodzieży i społecznej integracji mniejszości, do wszystkich odpowiednich strategii rozwoju, w tym do strategicznych dokumentów w sprawie zmniejszenia ubóstwa oraz programów indykatorywnych; ponadto wzywa państwa członkowskie do podjęcia skutecznych działań przeciwko handlowi dziećmi, do rozszerzenia współpracy transgranicznej, do zapewnienia specjalnych szkoleń oraz wdrożenia w tym celu odpowiednich norm prawnych;
122. podkreśla znaczenie ochrony dzieci; wyraża przekonanie, że inicjatywy odnoszące się do strategii UE na rzecz praw dziecka, takie jak strona internetowa w całości poświęcona sprawom związanym z dziećmi, alarmowe numery telefonów i telefony zaufania, a także środki budżetowe dla programów UE na rzecz dzieci powinny zostać w pełni wdrożone i być dalej rozwijane;

Dyskryminacja

123. zwraca się do Komisji i państw członkowskich o zwrócenie szczególnej uwagi na wszelkie typy dyskryminacji dotyczącej młodych ludzi i dzieci, które często przybierają różne formy i szczególnie dotyczą dzieci żyjące w ubóstwie, dzieci ulicy i młodych ludzi z mniejszości etnicznych i grup imigrantów oraz dzieci i młodych ludzi oraz dzieci niepełnosprawne oraz prowadzą do braku dostępu do edukacji i służby zdrowia;
124. domaga się, by dzieci romskie, w szczególności -choć nie tylko- w państwach członkowskich, gdzie Romowie stanowią znaczącą mniejszość etniczną- były objęte specjalnymi środkami mającymi na celu położenie kresu dyskryminacji, segregacji, wykluczeniu społecznemu i szkolnemu, których często padają ofiarą; domaga się w szczególności, by państwa członkowskie podjęły wysiłki na rzecz ograniczenia nadmiernej i całkowicie nieuzasadnionej populacji dzieci romskich w ośrodkach dla niepełnosprawnych umysłowo, zorganizowały kampanie informacyjne dotyczące uczęszczania do szkoły i zwalczały zjawisko pozbawiania dzieci romskich dowodu tożsamości;
125. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia skutecznej integracji dzieci znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i wykluczonych społecznie, od najmłodszych lat i w ramach systemu edukacji oraz do wspierania w tym celu wymiany najlepszych praktyk;
126. wzywa państwa członkowskie do zwalczania dyskryminacji w edukacji, takiej jak przykładowo segregacja dzieci romskich, zgodnie z niedawnym wyrokiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka wydanym w tej sprawie¹⁴;

---

¹⁴ D.H. i inni przeciwko Republice Czeskiej, w odniesieniu do spraw z lat poprzednich.

Wymiar sprawiedliwości dla młodzieży

127. uważa, że zatrzymywanie nieletnich przestępców powinno być stosowane jedynie w ostateczności i na jak najkrótszy okres oraz wzywa o wprowadzenie alternatywnych rozwiązań dla więzienia nieletnich; nalega, by zagwarantowano środki resocjalizacji, takie jak działania na rzecz społeczeństwa dla zapewnienia reintegracji społecznej i zawodowej tych osób;
128. zauważa, że w poszczególnych państwach członkowskich wiek odpowiedzialności karnej jest różny i wyraża zaniepokojenie faktem, że w niektórych państwach dzieci regularnie są stawiane przed sadem dla dorosłych, a w innych państwach zamyka się specjalistyczne sądy dla nieletnich; wzywa państwa członkowskie do ujednoczenia ich systemów sądownictwa, tak by żadne dziecko nie było sądzone jako dorosły;
129. zwraca się do wszystkich państw członkowskich o zapewnienie skutecznego i niezależnego reprezentowania dzieci we wszystkich procedurach sądowych lub quasi sądowych, które ich dotyczą oraz o prawne wyznaczenie opiekuna, jeżeli żaden z członków rodziny nie może wystąpić w imieniu dziecka; podkreśla, że wszystkie dzieci, również te, które przebywają w instytucjach podlegających wymiarowi sprawiedliwości, powinny być informowane przez władze o istnieniu mechanizmu wnoszenia skargi;

Pomoc dla dzieci

130. zwraca się do państw członkowskich o działanie w sposób gwarantujący prawo dziecka do posiadania rodziny oraz do znalezienia skutecznych rozwiązań w celu unikania rozłączania dziecka z rodzicami oraz porzucania dzieci; wzywa je do zaniechania polityki wielkich instytucji i do reformowania, rozbudowywania i wzmacniania skutecznych alternatywnych struktur edukacyjnych opierających się na rodzinie i wspólnocie; w przypadku umieszczenia dziecka w placówce wychowawczej zwraca się do państw członkowskich o podjęcie niezbędnych kroków umożliwiających powrót dziecka do swojej rodziny
131. wywiera nacisk na państwa członkowskie, by te podjęły środki konieczne do zapewnienia odpowiedniej jakości struktur przyjęcia dzieci, w tym szkoleń zawodowych, dobrych warunków pracy i godnych wynagrodzeń dla osób zajmujących się dziećmi zawodowo; podkreśla, że takie struktury i ich personel stanowią solidne podstawy przyszłości dzieci i są korzystne dla rodziców, w szczególności tych, którzy ciężko pracują lub rodzin niepełnych oraz że stanowią one również alternatywę dla dzieci, których opieka rodzinna jest nieodpowiednia lub niewystarczająca;

Udział

132. przypomina, że dzieci mają prawo do wyrażania swoich opinii, zgodnie ze swoim wiekiem i stopniem dorosłości oraz że należy zapewnić im możliwość bycia w grupie dzieci lub stowarzyszenia, tak by spotykały inne dzieci i wyrażały swoje opinie w tym kontekście; wzywa w związku z tym państwa członkowskie i władze lokalne do promowania projektów mających na celu umożliwienie dzieciom wyrażania się w ten sposób, w ramach rad lub parlamentów lokalnych dla dzieci, zapewniając jednocześnie

zaangażowanie się w nie dzieci, które w największym stopniu doświadczają wykluczenia społecznego, oraz do szerokiego informowania dzieci o tego typu działaniach;

133. wyraża zadowolenie z faktu, że Komisja zainicjowała forum jednoczące przedstawicieli instytucji europejskich i organizacji krajowych oraz międzynarodowych działających w dziedzinie praw dziecka; uważa, że udział dzieci powinien być jednym z podstawowych celów forum oraz wzywa Komisję do zapewnienia uczestnictwa dzieci na wszystkich etapach działalności forum;
134. uważa za istotne, by informacje dotyczące praw dziecka były dostarczane dzieciom w sposób dostępny i przy użyciu odpowiednich środków; wzywa Komisję do opracowania skutecznych narzędzi komunikacyjnych poprawiających wiedzę dzieci w zakresie ich praw, sytuacji dzieci w państwach członkowskich i działań UE w tym zakresie;

Prawa socjalne

135. uważa, że ubóstwo i wykluczenie społeczne można zwalczyć jedynie poprzez zagwarantowanie wszystkich praw podstawowych, a w szczególności praw gospodarczych i socjalnych dla wszystkich; popiera w związku z tym decyzję, by rok 2010 uczynić Europejskim Rokiem walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym; wzywa Komisję i państwa członkowskie do uzgodnienia i realizacji ambitnych celów w tym zakresie;
136. podkreśla fakt, że istnieje zestaw praw podstawowych nierozzerwalnych i współzależnych, do których rzeczywisty dostęp musi zostać zagwarantowany wszystkim osobom;

Ubóstwo

137. zwraca uwagę na fakt, iż art. 30 zaktualizowanej Europejskiej karty społecznej ustanawia prawo do ochrony przed ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz zwraca się do państw członkowskich o jej ratyfikację;
138. podkreśla rosnące znaczenie polityk „aktywnej integracji” osób najbardziej oddalonych od rynku pracy;
139. zwraca uwagę na fakt, iż skrajne ubóstwo i wyłączenie społeczne stanowią pogwałcenie wszystkich praw podstawowych;
140. wyraża nadzieję na rzeczywiste włączenie wymiaru społecznego i praw podstawowych do wszystkich strategii politycznych UE;
141. wyraża poparcie dla modelu rozwoju społecznego i trwałego, który byłby zgodny z podejściem opierającym się na prawach społecznych i którego celem byłaby spójność społeczna;
142. przypomina, że w art. 34 i 36 Karty uznaje się uprawnienie do świadczeń zabezpieczenia społecznego oraz do usług społecznych, a także dostęp do usług

świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym; wzywa państwa członkowskie do zadbania o to, aby wszyscy obywatele, w tym ci najbardziej narażeni na zagrożenia, posiadali dostęp do tych praw;

143. przypomina, że walka z ubóstwem powinna przebiegać we współpracy z najbiedniejszymi populacjami, których ten problem dotyczy najbardziej i które mogą świadczyć o konsekwencjach braku dostępu do praw i możliwości zaradzenia temu; wymaga wprowadzenia demokracji uczestniczącej ze szczególnym uwzględnieniem uczestnictwa osób stykających się z ubóstwem, wykluczeniem, dyskryminowaniem i nierównością;

Bezdomność

144. wzywa Komisję do opracowania europejskiej ramowej definicji bezdomności, do zgromadzenia możliwych do porównania i wiarygodnych danych statystycznych, a także do corocznego dostarczania aktualnych informacji na temat podjętych działań oraz postępów poczynionych w państwach członkowskich UE w dziedzinie zniesienia bezdomności;
145. domaga się do państw członkowskich, aby w ramach szerszej strategii dotyczącej bezdomności opracowały „zimowe plany awaryjne”;

Warunki mieszkaniowe

146. przypomina, że w art. 34 ust. 3 Karty uznaje się prawo wszystkich osób pozbawionych wystarczających środków do pomocy społecznej i mieszkaniowej w celu zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa; w związku z tym wzywa państwa członkowskie do zapewnienia dostępu do godziwych warunków mieszkaniowych;
147. przypomina uwagi i zasady określone w sprawozdaniu Komisarza Praw Człowieka Rady Europy na temat godziwych warunków mieszkaniowych¹⁵;

Zdrowie

148. przypomina, że art. 35 Karty zapewnia wszystkim ludziom prawo dostępu do profilaktycznej opieki zdrowotnej i prawo do korzystania z leczenia; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia wystarczającego dostępu do opieki zdrowotnej szczególnie osobom o niskich dochodach oraz osobom, których stan zdrowia wymaga długiego lub drogiego i intensywnego leczenia;
149. wzywa państwa członkowskie oraz UE do dołożenia starań, aby osoby nadużywające substancji narkotycznych miały pełny dostęp do wyspecjalizowanych usług zdrowotnych oraz leczenia alternatywnego i nie były traktowane jako przestępcy wyłącznie z powodu prywatnego zażywania nielegalnych narkotyków;

---

¹⁵ Sprawozdanie komisarza z dnia 29 października 2008 r., zatytułowane „Nikt nie powinien być bezdomny – godziwe warunki mieszkaniowe stanowią prawo”

Pracownicy

150. nalega na konieczność poprawy przejrzystości rynku pracy, tak by wszelkie typy zatrudnienia (czasowe, stałe, na pełen etat lub na część etatu oraz prace wynagradzane w systemie godzinowym) były deklarowane, godnie wynagradzane i w pełni respektowały prawa pracowników;
151. zdaje sobie sprawę, że nie wszystkie państwa członkowskie posiadają przepisy krajowe określające płacę minimalną; apeluje o wprowadzenie instrumentów służących zagwarantowaniu wszystkim możliwości uzyskania godziwego dochodu, aby zadbać o to, by wszyscy pracownicy w UE otrzymywali płacę pozwalającą im na godne życie;
152. wzywa państwa członkowskie i kraje kandydujące do ratyfikowania i pełnego stosowania konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy; wzywa Komisję i państwa członkowskie do wsparcia MOP we wzmocnieniu systemu i mechanizmów nadzoru;
153. zachęca przedsiębiorstwa do odpowiedzialnej i wolnej od dyskryminacji polityki zatrudnienia i rozwoju zawodowego w celu zwiększenia zatrudnienia kobiet i osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji;
154. przypomina, że dyskryminacja powinna być również postrzegana jako naruszenie czterech podstawowych swobód - zwłaszcza swobodnego przepływu osób - i że jako taka stanowi ona przeszkodę w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego; wzywa Komisję, aby zachęcała państwa członkowskie do dokonania przeglądu przepisów przejściowych regulujących dostęp do ich rynków pracy w celu wyeliminowania różnego traktowania obywateli Europy pod tym względem;
155. zwraca się do państw członkowskich do dokonania przeglądu swych przepisów prawnych w celu zagwarantowania, że osoby świadczące usługi seksualne, niezależnie od ich statusu prawnego, nie będą wykorzystywane przez organizacje przestępcze, że osobom tym zagwarantuje się podstawowe prawa oraz że będą one miały dostęp do odpowiednich usług socjalnych i zdrowotnych;
156. zwraca się do Komisji i państw członkowskich o wsparcie integracji społecznej osób, które najbardziej oddaliły się od rynku pracy i o zajęcie się problemem tzw. biednych pracujących; uważa, że takie strategie powinny powodować osiągnięcie właściwej równowagi w kwestiach odpowiedniego poziomu wynagrodzenia, odpowiedniej równowagi pomiędzy życiem zawodowym i rodzinnym, ochrony socjalnej, dobrych warunków pracy, możliwości zatrudnienia oraz bezpieczeństwa zatrudnienia;

Nielegalni pracownicy

157. zwraca się do państw członkowskich o ratyfikowanie konwencji ONZ w sprawie praw pracowników migrujących¹⁶ oraz zwraca uwagę na fakt, że większość pracowników nie posiadających odpowiednich dokumentów imigracyjnych, wykonuje pracę legalną i

---

¹⁶ Konwencja międzynarodowa w sprawie ochrony praw wszystkich pracowników migrujących i członków ich rodzin przyjęta na mocy rezolucji 45/158 z dnia 18 grudnia 1990 przez Zgromadzenie Ogólne ONZ.

- konieczną dla gospodarek europejskich, jak na przykład: zbiór owoców, budowa i utrzymanie budynków, opieka nad chorymi, osobami starszymi i dziećmi;
158. zwraca się do instytucji europejskich i państw członkowskich o zaprzestanie używania pojęcia „nielegalni imigranci”, które to niesie negatywne konotacje i o stosowanie raczej pojęć „pracownik/imigrant o nieuregulowanym statusie” lub „nie posiadający dokumentów”;
  159. powtarza, że prawo pracy służy ochronie pracownika znajdującego się w sytuacji nierówności, co dotyczy pracowników „nie posiadających dokumentów” i wzywa państwa członkowskie do ochrony prawa do zrzeszania się pracowników, w tym pracowników „nie posiadających dokumentów”;
  160. zwraca się do Komisji o takie samo priorytetowe i terminowe traktowanie- poprzez rozpatrzenie w jednym pakiecie- opracowywanej polityki imigracyjnej i sankcji wobec pracowników pochodzących z krajów trzecich o nieuregulowanym pobycie;
  161. Nalega na fakt, że podstawowym zadaniem inspekcji pracy jest ochrona pracowników oraz wzywa w związku z tym państwa członkowskie do:
    - zapewnienia, że pracownicy „nieposiadający dokumentów” będą mogli wnieść skargę przeciw wykorzystującemu ich pracodawcy bez obawy przed wydalaniem;
    - inwestowania w szkolenie inspektorów pracy i osób świadczących pomoc pracownikom "nie posiadającym dokumentów" w zakresie możliwości wniesienia oficjalnej skargi dotyczącej łamania przepisów prawa pracy;
    - ustanowienia systemu kar, które nie karałyby pracowników zamiast pracodawców;

Osoby starsze

162. jest zdania, że starzenie się społeczeństwa stanowi wyzwanie i powinno być traktowane jako możliwość włączenia w życie społeczne osób posiadających duże i istotne doświadczenie, przyczyniając się tym samym do aktywnego starzenia się; jest zdania, że należy podjąć wysiłki w kierunku włączenia osób w starszym wieku do rynku pracy;
163. jest zdania iż należy zwrócić szczególną uwagę na samotne starsze kobiety, które stanowią wyjątkowo narażoną grupę i często jako pierwsze popadają w ubóstwo w przypadku spowolnień w gospodarce;
164. zwraca uwagę na konieczność walki z dyskryminacją kobiet w starszym wieku oraz zwiększenia ich udziału w rynku pracy (np. poprzez programy uczenia się przez całe życie) biorąc pod uwagę ich słabą pozycję w tej dziedzinie oraz rosnącą ich liczbę na terenie Unii;
165. przypomina, że art. 25 Karty przyznaje osobom w podeszłym wieku prawo do godnego i niezależnego życia; dlatego zaleca – w związku z art. 34 i 35 Karty – zapewnienie osobom starszym profilaktycznej opieki zdrowotnej i zabezpieczenia społecznego, aby osoby te mogły żyć godnie;

166. zwraca się do państw członkowskich, które jeszcze tego nie uczyniły, do wprowadzenia przepisów prawnych dotyczących testamentów życia w celu zagwarantowania, że zgodnie z art. 8 konwencji z Oviedo o prawach człowieka i biomedycynie „Należy uwzględnić życzenia dotyczące interwencji medycznej wyrażone z wyprzedzeniem przez pacjenta, który w czasie takiej interwencji nie będzie w stanie podjąć decyzji na jej temat”, a także do zapewnienia prawa do godnego zakończenia życia;

* * *

167. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, rządowi i parlamentowi państw członkowskich i krajów kandydujących, Agencji, Komitetowi Ministrów, Zgromadzeniu Parlamentarnemu, jak również Komisarzowi Praw Człowieka Rady Europy, odpowiednim organom Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie oraz ONZ;

25.1.2008

OPINIA KOMISJI KULTURY I EDUKACJI

dla Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych

w sprawie stanu praw podstawowych w Unii Europejskiej w latach 2004 - 2007
(2007/2145(INI))

Sprawozdawca: Viktória Mohácsi

WSKAZÓWKI

Komisja Kultury i Edukacji zwraca się do Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych, właściwej dla tej sprawy, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

1. przypomina o znaczeniu Agencji Unii Europejskiej ds. Praw Podstawowych utworzonej na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 168/2007 z dnia 15 lutego 2007 r.¹⁷, która służy państwom członkowskim pomocą i doświadczeniem we wdrażaniu prawa wspólnotowego, aby zapewnić pełne przestrzeganie praw podstawowych; uważa jednak, że obecny wakat na stanowisku dyrektora Agencji stanowi problem i ogranicza skuteczność jej działania;
2. z zadowoleniem przyjmuje niedawne podpisanie Karty praw podstawowych Unii Europejskiej¹⁸, która będzie stanowić część nowego traktatu reformującego UE, a prawa w niej ustanowione będą uwzględniane podczas tworzenia każdego aktu prawnego pochodzącego z Unii Europejskiej;
3. wzywa kraje, które nie podpisały ani nie ratyfikowały dotychczas Europejskiej Karty Języków Regionalnych i Języków Mniejszości Rady Europy z roku 1992 oraz Konwencji Ramowej Rady Europy o Ochronie Mniejszości Narodowych z roku 1994 o jak najszybsze uczynienie tego kroku;
4. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia skutecznej integracji dzieci znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i wykluczonych społecznie, od najmłodszych lat i w ramach systemu edukacji oraz do wspierania w tym celu wymiany najlepszych praktyk;
5. podkreśla znaczenie ochrony dzieci; wyraża przekonanie, że inicjatywy odnoszące się do strategii UE na rzecz praw dziecka, takie jak strona internetowa w całości poświęcona

---

¹⁷ Dz.U. L 53 z 22.2.2007, str. 1

¹⁸ Uroczyste proklamowana przez Parlament Europejski w dniu 12 grudnia 2007 r.

sprawom związanym z dziećmi, alarmowe numery telefonów i telefony zaufania, a także środki budżetowe dla programów UE na rzecz dzieci powinny zostać w pełni wdrożone i być dalej rozwijane;

6. wzywa państwa członkowskie do zwalczania dyskryminacji w edukacji, takiej jak przykładowo segregacja dzieci romskich, zgodnie z niedawnym wyrokiem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu wydanym w tej sprawie¹⁹;
7. podkreśla znaczenie mediów w propagowaniu różnorodności, wielokulturowości i tolerancji; wzywa wszystkie ośrodki medialne do niepublikowania treści, które mogą podsycać rasizm, ksenofobię, nietolerancję lub jakąkolwiek formę dyskryminacji;
8. w kontekście Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego (2008) zachęca państwa członkowskie do współpracy z szeroką grupą zainteresowanych podmiotów, w szczególności z organizacjami pozarządowymi, w celu promowania dialogu międzykulturowego i zwiększenia świadomości, zwłaszcza wśród młodych ludzi, w zakresie wspólnych wartości i poszanowania różnorodności kulturowej, religijnej i językowej;
9. podkreśla istotną rolę sportu w upowszechnianiu tolerancji, wzajemnego szacunku i zrozumienia; zwraca się do krajowych i europejskich władz sportowych do dalszych wysiłków na rzecz zwalczania rasizmu i ksenofobii oraz zachęca do wprowadzania w życie nowych, skuteczniejszych i bardziej dalekosiężnych inicjatyw opartych na dotychczasowych działaniach;
10. podkreśla ważną rolę umiejętności korzystania z mediów w odniesieniu do sprawiedliwych i równych możliwości kształcenia dla wszystkich obywateli Unii Europejskiej;
11. wzywa państwa członkowskie do zwalczania rasizmu, homofobii i wszelkich form dyskryminacji w zakresie edukacji i kultury;
12. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia skutecznej integracji osób nowoprzybyłych, zwłaszcza dzieci i młodzieży, z państw spoza Unii Europejskiej w ramach systemów edukacyjnych państw członkowskich UE oraz do wspierania ich poprzez propagowanie różnorodności kulturowej.

---

¹⁹ D.H. i inni przeciwko Republice Czeskiej, w odniesieniu do spraw z lat poprzednich.

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	22.1.2008
Wynik głosowania końcowego	+ : 33 - : 0 0 : 1
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Ivo Belet, Guy Bono, Nicodim Bulzesc, Marie-Hélène Descamps, Věra Flasarová, Milan Gaľa, Claire Gibault, Vasco Graça Moura, Luis Herrero-Tejedor, Ruth Hieronymi, Mikel Irujo Amezaga, Ramona Nicole Mănescu, Manolis Mavrommatis, Marianne Mikko, Ljudmila Novak, Dumitru Oprea, Doris Pack, Zdzisław Zbigniew Podkański, Mihaela Popa, Christa Prets, Karin Resetarits, Pál Schmitt, Hannu Takkula, Helga Trüpel, Thomas Wise, Tomáš Zatloukal
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Victor Boștinaru, Emine Bozkurt, Ignasi Guardans Cambó, Gyula Hegyi, Viktória Mohácsi, Nina Škottová, Ewa Tomaszewska
Substitute(s) under Rule 178(2) present for the final vote	Donata Gottardi

WYNIK GŁOSOWANIA KOŃCOWEGO W KOMISJI

Data przyjęcia	2.12.2008
Wynik głosowania końcowego	+: 29 -: 7 0: 7
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Alexander Alvaro, Roberta Angelilli, Emine Bozkurt, Philip Bradbourn, Mihael Brejc, Kathalijne Maria Buitenweg, Maddalena Calia, Giusto Catania, Jean-Marie Cavada, Carlos Coelho, Panayiotis Demetriou, Gérard Deprez, Armando França, Urszula Gacek, Kinga Gál, Jeanine Hennis-Plasschaert, Magda Kósáné Kovács, Roselyne Lefrançois, Baroness Sarah Ludford, Claude Moraes, Rareş-Lucian Niculescu, Martine Roure, Sebastiano Sanzarello, Inger Segelström, Csaba Sógor, Vladimir Urutchev, Ioannis Varvitsiotis, Manfred Weber, Renate Weber, Tatjana Ždanoka
Zastępca(y) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Monika Beňová, Simon Busuttil, Marco Cappato, Monica Giuntini, Ignasi Guardans Cambó, Sophia in 't Veld, Metin Kazak, Marian-Jean Marinescu, Stefano Zappalà
Zastępca(y) (art. 178 ust. 2) obecny(i) podczas głosowania końcowego	Richard Howitt, Helmuth Markov, Luisa Morgantini, Feleknas Uca